

SYMPOSIUM MILIEUKWALITEIT, KINDEREN EN GEVOELIGE GROEPEN

Organisatie: MeldpuntenNetwerk Gezondheid en Milieu

Datum en tijd: zaterdag 27 november 2004, 10.00 tot 17.30 uur

Plaats: Antropia Driebergen , tegenover NS station Driebergen-Zeist

Doelgroep: betrokken burgers, beleidsmakers en functionarissen in het werkveld gezondheid en milieu.

Het Meldpuntennetwerk Gezondheid en Milieu (MNGM) is een onafhankelijke non-profit organisatie, met als doel het bevorderen van een gezonder milieu. Naast registratie van milieugerelateerde gezondheidsklachten werkt het MNGM aan meer invloed en een betere rechtspositie voor burgers. Het MNGM bestaat in 2004 tien jaar. Naar aanleiding daarvan organiseren wij in 2004 een lustrumsymposium. In Budapest werd deze zomer een Europese ministersconferentie gehouden over kinderen en gezondheid en milieu. In onze contacten met burgers ontmoeten we steeds meer gevoelige mensen. Reden voor het MNGM om het lustrumsymposium aan dat onderwerp te wijden.

In het huidige beleid is onvoldoende aandacht voor kinderen en gevoelige mensen. Wat kunnen we daar in Nederland aan doen?

Op **27 november a.s.** vindt in Antropia het symposium **Milieukwaliteit, Kinderen en Gevoelige groepen** plaats.

Naast burgers en patiënten nodigen wij VROM, VWS, GGD'en, artsen- en patiëntenorganisaties, landelijke milieuorganisaties, wetenschapswinkels en andere belangstellenden uit. Voor actiegroepen en actieve organisaties werkzaam op het gebied van gezondheid en milieu een uitgelezen kans om in contact te komen met aanverwante organisaties en beleidsmakers. Ervaring heeft geleerd dat uitwisseling van kennis en strategieën niet alleen stimulerend en motiverend werkt, maar ook als zeer waardevol ervaren wordt door instanties en beleidsmakers.

Doel van het symposium:

*(zie ook de bijlage *Achtergrond*)*

- Informatie-uitwisseling tussen wetenschappers, betrokken burgers en intermediaire organisaties
- Milieu- en patiëntenorganisaties en melders actiever betrekken bij het beleid
- Concretiseren van prioriteiten op nationaal niveau
- Feedback geven aan beleidsmakers die de ontwikkelingen op het gebied van gezondheid en milieu volgen en oog hebben voor het belang van burgers en burgerparticipatie.

Middels lezingen van deskundigen en een forum met vertegenwoordigers uit de diverse werkvelden worden de mogelijkheden tot versterking van de positie van de burgers verder uitgediept. Er is ruim tijd en aandacht voor inbreng vanuit de zaal.

We willen bereiken dat aan het eind van de dag conclusies, aanbevelingen en afspraken kunnen worden geformuleerd waarmee de betrokken burgers en instanties in Nederland aan de slag kunnen. Wij nodigen u van harte uit om deel te nemen aan dit symposium.

PROGRAMMA: (onder voorbehoud)

10.00 uur:	Entree en koffie
10.30 uur:	Welkom en introductie door Jac Reus, voorzitter MNGM
10.40 uur:	Prof. Dr. Janna Koppe: 'invloed van chemische stoffen op het schildkliermetabolisme van zwangere vrouwen en het ongebooren kind.'
11.20 uur:	Dr. M.M.H.M. Meinardi, dermatoloog: 'Moderne ziekten, een duik in het diepe voor de geneeskunde.'
12.00 uur:	Dr. K.E. Müller: 'Actuele diagnostische methoden in de milieu-Geneeskunde.' (Engelstalig)
12.40 uur	Lunch
13.40 uur:	Introductie middagprogramma
13.50 uur:	Dr. Doris Rapp: 'Hoe chemicaliën op onverwachte wijze onze gezondheid aantasten.' (Engelstalig)
14.30 uur:	Voorstellen Forumleden (6 personen)
15.00 uur:	Thee en vragen inleveren
15.30 uur:	Het Forum aan 't woord...
16.30 uur:	Afronding, aanbevelingen en afspraken
16.50-17.30 uur:	Viering Lustrum

N.B. Er zullen deelnemers zijn die overgevoelig zijn voor chemische stoffen. De vraag aan iedereen die komt is om **geen parfum, deo, haargel of -lak** te gebruiken en liefst geen pas gewassen kleren te dragen, met name niet als zij nog naar **wasmiddel of wasverzachter** ruiken. Dus: zoveel mogelijk puur natuur!

Om organisatorische redenen stellen wij het op prijs als u zich wilt opgeven door overmaking van € 5,- per persoon op giro **7912592** ten name van MNGM Bunnik, onder vermelding van 'symposium gevoelige groepen' en de namen van de deelnemers. Lukt dat niet meer, maar wilt u wel komen, neemt u dan contact op met ons kantoor: 030 – 2430872 of met 010-4206675. Leden van de burger Alliantie kunnen zich telefonisch, per fax (030-2430883) of per e-mail (info@mngm.nl) opgeven.

Patiënten- en milieugroepen vragen we om op één A4tje informatie aan te leveren over de groep, voor de informatiemap die aan alle deelnemers zal worden uitgereikt. U kunt uw info faxen naar 030-2430883, onder vermelding van 'informatiemap symposium handhaving' of opsturen naar:

*MNGM
Regulierenring 9
3981 LA Bunnik*

Desgewenst kunt u ook posters ophangen en uw folders of andere informatie tentoonstellen. Wilt u van deze mogelijkheid gebruik maken, neemt u dan s.v.p. tevoren contact op met het MNGM, telefoon 030-2430872. U kunt vanaf 9.30 in de zaal terecht.

Met vriendelijke groeten,

Thea van der Wal
Waarnemend directeur MNGM

Achtergrond

In het MNGM maken wij ons ernstige zorgen over de alarmerende toename van astma en (voedsel)allergieën. Eén op de vier kinderen in West Europa lijdt daar inmiddels aan, en de aantallen stijgen nog steeds¹. Ook COPD (chronische longproblemen), een aantal milieugerelateerde kankers en autoimmuunstoornissen zijn in opmars. Hierdoor en door de vergrijzing maakt de populatie als geheel een ongekende verschuiving door in de richting van een grotere gevoeligheid voor milieufactoren. Een groter percentage gevoeligen impliceert ook een groter percentage *hypergevoeligen*: mensen die ziek worden bij de huidige milieubelasting.

De aard van de meldingen bij het MNGM lijkt dit te bevestigen: een groot deel betreft allergische reacties en hyperreactiviteit. Vaak ook verergeren deze eerder beheersbare stoornissen onder invloed van de milieudruk tot ziekten, die de kwaliteit van leven zeer aantasten en werken en normale sociale activiteiten onmogelijk maken.

- Kinderen zijn naar hun aard veel gevoeliger voor giftige stoffen. Naar verhouding van hun lichaamsgewicht krijgen ze meer gif binnen, hun ontgiftingsystemen zijn nog niet volgroeid en groeiend weefsel is veel gevoeliger is voor de inwerking van gifstoffen. Er zijn veel aanwijzingen hoe zelfs heel lage concentraties de ontwikkeling in de baarmoeder al kunnen verstoren. Mogelijk spelen milieufactoren ook een belangrijker rol dan gedacht in de toename van astma en allergische ziekten bij kinderen.
- Het Multiple Chemical Sensitivity Syndrome (MCS) is een aandoening waarover het Meldpuntennetwerk steeds meer meldingen krijgt. Dit syndroom krijgt internationaal steeds meer erkenning in wetenschappelijke publicaties. Het is echter door een veelheid aan symptomen en vooralsnog niet opgehelderde achterliggende oorzaken een moeilijk te definiëren aandoening. Dat neemt niet weg dat de mensen ziek zijn en in het huidige milieu niet kunnen functioneren.
- Ook lijkt er een toename te zijn van meldingen over elektromagnetische velden (EMV), mobiele telefoons, zendmasten en andere fysische factoren. Het MNGM heeft bijgedragen aan het tot stand komen van het COFAM-onderzoek van TNO in 2003 naar de invloed van elektromagnetische velden op de gezondheid/ het welbevinden van de mens. Uit het onderzoek bleek dat vooral de UMTS-achtige velden, met een veldsterkte ver onder de normen significant aantoonbare effecten hadden op het welbevinden van de proefpersonen, inclusief de controlegroep, zij het in mindere mate². Onlangs heeft de Gezondheidsraad de regering geadviseerd om, op grond van deze resultaten een dergelijk onderzoek onafhankelijk te herhalen.

---

¹ Zie b.v. het jaarverslag 2003 van het Astmafonds en het baseline rapport van SCALE.

² **Effects of Global Communication system radio-frequency fields on Well Being and Cognitive Functions of human beings with and without subjective complaints.** A.P.M.Zwamborn et al, TNO Physics and Electronics Laboratory, Den Haag, 2003.